

UCHWAŁA NR 222/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 22 września 2025 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365),

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., **z powodu** naruszeniu art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Ślonzoki Razem przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065).

Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, zawierające opinię na temat sprawozdania finansowego Komitetu.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku przeprowadzonego badania sprawozdania finansowego Komitetu, dołączonych do niego dokumentów oraz na podstawie sprawozdania biegłego rewidenta i wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Ślonzoki Razem wykazał w sprawozdaniu przychody w kwocie 11 001,90 zł pochodzące, zgodnie z art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, z Funduszu Wyborczego Partii Ślonzoki Razem (nr rachunku tego Funduszu: 95 1240 1330 1111 0011 1658 7577), utworzonego na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych. Środki te były gromadzone, stosownie do regulacji art. 134 § 1 Kodeksu wyborczego, na jednym rachunku bankowym Komitetu o nr 92 1240 1330 1111 0011 3525 9161 prowadzonym w Banku Pekao S.A. I O. w Katowicach. Umowa rachunku bankowego Komitetu, zgodnie z dyspozycją art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego, zawierała zastrzeżenie o wymaganym w Kodeksie wyborczym sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego oraz o dopuszczalnym źródle pozyskiwania środków finansowych przez komitet wyborczy, a także o dopuszczalnym terminie dokonywania wpłat na ten rachunek. Saldo rachunku bankowego Komitetu na dzień 12 kwietnia 2024 r. wynosiło 0,00 zł. Do rachunku Komitetu otwarty został rachunek VAT o nr 85 1240 1330 1111 0011 3525 9190.

Środki finansowe pozyskiwane były przez Komitet w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego. Co prawda w dniu 11 kwietnia 2024 r. na rachunek bankowy Komitetu wpłynęły środki w kwocie 590,15 zł, ale stanowiły one wyłącznie zwrot wpłaty nieprawidłowo dokonanej przez Komitet.

Komitet wykazał w sprawozdaniu wydatki lub koszty w kwocie równej jego przychodom, tj. 11 001,90 zł. Komitet wykazał, że na koszty administracyjne przeznaczył 100,00 zł, w tym:

- utworzenie stron(-ny) internetowych(-wej) komitetu wyborczego: 50,00 zł,
- administrowanie i prowadzenie stron(-ny) internetowych(-wej) komitetu wyborczego: 50,00 zł.

Środki w kwocie 10 896,50 zł stanowiły koszty usług obcych, w tym:

- przygotowanie i zamieszczenie ogłoszeń oraz artykułów sponsorowanych w dziennikach i czasopismach: 553,50 zł,

- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) radiowych ogłoszeń, spotów, audycji itp.: 246,00 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) telewizyjnych ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 984,00 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, bilbordów itp.: 6565,35 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp., publikowanych w Internecie: 490,15 zł,
- publikacja w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 1045,50 zł,
- przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) innych materiałów wykorzystywanych w agitacji wyborczej (plakietki, koszulki, smycze, chorągiewki, czapeczki, długopisy itp.): 860,98 zł,
- podróże: 151,02 zł,

Pozostałe wydatki lub koszty Komitetu wyniosły 5,40 zł i zostały przeznaczone na opłacenie kosztów bankowych.

Środki finansowe pozyskane przez Komitet wydatkowane były w terminach określonych w art. 129 § 3 Kodeksu wyborczego, na cele związane z wyborami (art. 129 § 1 tego Kodeksu) i nie przekroczyły limitów, o których jest mowa w jego art. 135 i 136 Kodeksu wyborczego.

Dane te potwierdzone zostały załączonymi do sprawozdania finansowego dowodami. Komitet środki te wykazał także w odpowiednich załącznikach do sprawozdania finansowego. W pozostałych pozycjach sprawozdania finansowego dotyczących środków wykazane zostały „0,00” lub nie dotyczy.

Komitet nie dokonał wyceny przyjętych korzyści majątkowych polegających na dystrybucji przez jego członków materiałów wyborczych, którą to dystrybucję sam potwierdził opisując fakturę dokumentującą zakup tych materiałów. Komitet nie wycenił także wartości użyczenia przez Partię Ślonzoki Razem lokalu będącego wówczas jej siedzibą (Aleja Bojowników o Wolność i Demokrację 46, 41-506 Chorzów) na siedzibę Komitetu, a także sprzętu biurowego wykorzystywanego przez Komitet, chociażby w postaci drukarki. Nie dokonał ponadto wyceny użyczenia mu pojazdu przez osobę fizyczną, zakup benzyny do którego finansował Komitet. W wyjaśnieniach

udzielonych przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem wskazał on, że użyczenie lokalu wycenił na kwotę 100,00 zł miesięcznie. Potwierdził jednocześnie, że nie jest w stanie dokonać wyceny dystrybucji materiałów wyborczych Komitetu przez jego kandydatów oraz sympatyków i wolontariuszy. Wszystkie te korzyści mieszczą się jednak w katalogu korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym, określonym w art. 132 § 5 i art. 133 § 1 Kodeksu wyborczego, które mogą być przyjmowane przez komitet wyborczy. Ich wyceniona wartość powinna jednak zostać wykazana w pozycji 68 sprawozdania finansowego (Pozostałe tytuły, niewymienione w pozycjach 63-66, wraz ze świadczeniami nieodpłatnymi, w tym świadczeniami wymienionymi w art. 132 § 5 oraz art. 133 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy) oraz szczegóły dotyczące tych korzyści podane w załączniku do niej. Do sprawozdania dołączone powinny zostać poza tym wykazy zawierające opis świadczenia i dane świadczącego lub umowy ze świadczącymi (w tym umowy użyczenia) oraz ich oświadczenia (w tym potwierdzające zgodę na eksponowanie materiałów wyborczych).

Ponadto w pozycji 58 sprawozdania (Data ostatniej wpłaty), powinna zostać wskazana data 11.04.2024, a nie 5.04.2024 r.

Poza tym z faktury numer: F 3579K2/4443/24 z dnia 19 marca 2024 r. wynika, że w tym dniu dokonany został zakup paliwa za kwotę 151,02 zł na rzecz Komitetu. Dokumenty dołączone do sprawozdania finansowego Komitetu, przede wszystkim historia rachunku bankowego Komitetu, wskazują, że zakup ten został sfinansowany ze środków prywatnych osoby fizycznej, której w dniu 20 marca 2024 r. Komitet, ze swojego rachunku bankowego, zwrócił równowartość tych środków. Komitet operację tę określił jako rozliczenie zaliczki. Jednak w przypadku wypłacenia zaliczki kolejność operacji finansowych byłby inna. Środki finansowe z rachunku bankowego Komitetu w postaci zaliczki wypłacone powinny zostać osobie fizycznej przed dokonaniem danego zakupu. Następnie z tych „zaliczkowanych” środków finansowych opłacone powinny zostać zakupy na rzecz Komitetu, a następnie ewentualnie niewydatkowane środki z uzyskanej zaliczki powinny zostać rozliczone z Komitetem. Sytuacja, która miała miejsce w przypadku Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem, tj. sytuacja, w której osoba fizyczna dokonała zakupu na rzecz Komitetu opłacając go z własnych środków finansowych, a następnie Komitet dokonał na rzecz tej osoby zwrotu równowartości

wydatkowanych przez nią środków finansowych oznacza, że osoba ta udzieliła Komitetowi pożyczki, a Komitet pożyczkę tę przyjął, co potwierdził dokonując następnie jej zwrotu.

Także biegły rewident w swoim sprawozdaniu na temat sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem stwierdził, że w tym przypadku nastąpiło kredytowanie przez osoby fizyczne z własnych środków zobowiązań komitetu wyborczego. Jak słusznie dalej wskazał biegły rewident, stanowi to naruszenie art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, który stanowi jednoznacznie, że środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego tej Partii, tworzonego na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych.

Dokonywanie zakupów przez osobę fizyczną z jej własnych środków na rzecz komitetu wyborczego, a następnie dokonanie jej, ze środków komitetu, zwrotu równowartości środków wydatkowanych przez nią na zakupy dokonane na rzecz komitetu, stanowi pożyczkę udzieloną komitetowi przez osobę fizyczną, a tym samym narusza art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić wyłącznie z Funduszu Wyborczego tej partii, tworzonego na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych. Nie mogą tym samym pochodzić z pożyczek udzielanych czy to przez osoby fizyczne, czy też przez inne podmioty świadczące tego typu usługi. Takie stanowisko ugruntowane zostało także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który jednoznacznie zakwalifikował tego typu operacje finansowe, jako niedozwolone „swoiste kredytowanie przez osoby fizyczne” (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2011 r., III SW 2/11 i III SW 3/11; z dnia 18 listopada 2010 r., III SW 390/10). Analogiczna ocena takich operacji została dokonana przez Sąd Najwyższy przy rozpatrywaniu skarg na odrzucenie rocznych sprawozdań finansowych partii politycznych (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2009 r., 5 III SW 47/09, z dnia 18 listopada 2010 r., III SW 390/10 i III SW 391/10, z dnia 25 lutego 2015 r., III SW 1/15 oraz z dnia 20 czerwca 2023 r., I NSW 8/22).

W związku zatem z tym, że niepodważalnie Komitet Wyborczy Ślonzoki Razem przyjął środki finansowe pochodzące z innego źródła niż Fundusz Wyborczy tej Partii (w tym przypadku z pożyczki udzielonej Komitetowi przez osobę fizyczną), na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. c Kodeksu wyborczego, sprawozdanie Komitetu podlega

odrzuconiu. Co istotne, ta regulacja Kodeksu wyborczego nie pozostawia żadnego marginesu na ocenę Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku stwierdzenia przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż jej Fundusz Wyborczy, Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest do odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego, bez względu na kwotę nielegalnie przyjętych przez komitet środków finansowych. Przestrzeganie regulacji art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego racjonalny ustawodawca uznał za na tyle fundamentalne i mające znaczenie dla finansowania kampanii wyborczej i uczestniczących w niej komitetów wyborczych, za odgrywające tak istotną rolę dla zapewnienia uczciwości, równości, sprawiedliwości i legalności rozumianego szeroko procesu wyborczego, że jego naruszenie wskazał jako to, które obligatoryjnie przesądza o odrzuceniu sprawozdania finansowego komitetu, bez względu na to, w jakiej kwocie środki przyjął komitet wyborczy partii politycznej z niedozwolonego źródła, czy naruszenie to wynikało z nieświadomości pełnomocnika finansowego komitetu, czy było zawinione, czy też nie. Nie pozostawia wątpliwości, że Państwowa Komisja Wyborcza obowiązana jest odrzucić sprawozdanie komitetu utworzonego przez partię polityczną w razie potwierdzenia faktu przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych przez komitet ze źródeł niedozwolonych, niezależnie od ich wysokości i niezależnie od okoliczności, w jakich zostały przyjęte lub pozyskane. Przepis ten nie pozostawia żadnego pola do uznaniowości i miarkowania sankcji do wagi błędów popełnionych w sprawozdaniu finansowym komitetu (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., III SW 4/02).

Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia w tej sprawie niż jednoznacznie wynikające z przywołanych regulacji Kodeksu wyborczego narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem.

Powyższe oznacza jednocześnie, że faktyczne przychody Komitetu wyniosły 11 152,92 zł (11 001,90 zł + 151,02 zł) i w takiej wysokości wykazane powinny zostać w pozycji 16 sprawozdania finansowego Partii. W pozycji 22 sprawozdania wykazana powinna natomiast zostać kwota 151,02 zł.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza, że odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe mają fundamentalne znaczenie dla jawności finansowania komitetów wyborczych,

będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06).

Wskazane wyżej uchybienia w sporządzeniu sprawozdania finansowego Komitetu oznaczają, że nie odpowiada ono stanowi faktycznemu, co narusza ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego. Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego te uchybienia nie stanowią jednak przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Stosownie natomiast do art. 149 § 1 Kodeksu wyborczego, korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Ponieważ Komitet przyjął i wydatkował środki finansowe o wartości 151,02 zł niezgodnie z postanowieniami Kodeksu wyborczego, równowartość tej kwoty podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Na podstawie art. 149 § 4 Kodeksu wyborczego, Komitetowi wyborczemu przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów Kodeksu wyborczego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu uchwały Państwowej Komisji Wyborczej, a w przypadku złożenia skargi na tę uchwałę do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez ten Sąd, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby Komitetu. Potwierdzenie wpłacenia tych środków Komitet zobowiązany jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niewykonania wskazanych czynności, podjęte zostaną działania, o których jest mowa w art. 149 § 6 Kodeksu wyborczego.

Ponadto Pełnomocnik Wyborczy Komitetu nie zawiadomił Państwowej Komisji Wyborczej o adresie strony internetowej Komitetu. Jak wynika z wyjaśnienia udzielonego przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Komitet nie posiadał strony internetowej. Stanowi to naruszenie art. 102 § 1 w związku z art. 140 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którymi pełnomocnik wyborczy w terminie 3 dni od dnia upływu terminu na zgłoszenie do rejestracji list kandydatów lub kandydata, zawiadamia ten organ o adresie strony internetowej, na której zobowiązany jest prowadzić rejestry zaciągniętych kredytów oraz wpłat o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę

minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów.

Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego, także te uchybienia nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu, dokumentów do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia Pełnomocnikowi Finansowemu Komitetu Wyborczego Ślonzoki Razem przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak